



Hasvik Rådhus,
9593 Breivikbotn
Mob: 90852916
E-post: bente.olsen.husby@hammerfest.kommune.no



Nesseby Rådhus,
9840 Varangerbotn
Mob: 90110562
E-post: th@ofr.no

Til
Fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss

Ref.nr.
ØFR: ?
VFRR: Sak 34/24

Høringsuttalelse – Nofimas evaluering av Ferskfiskordningen

Vest-Finnmark Rådet og Øst-Finnmarkrådet er to interkommunale politiske samarbeidsorganer, som til sammen organiserer 16 av 18 kommuner i Finnmark (dette er alle kystkommunene i Finnmark).

Rådene har også tidligere avgitt uttalelser i forbindelse med innretningen av Ferskfiskordninger (se vedlegg), og det er dermed naturlig at våre to råd også avgir en høringsuttalelse i forbindelse med at Nofima, på oppdrag av Nærings- og fiskeridepartementet (NFD), nå har gjennomført en ny evaluering av Ferskfiskordningen (FFO).

Vest-Finnmark Rådet og Øst-Finnmarkrådet har vedtatt følgende **enstemmige? felles høringsuttalelse i sakens anledning:**

På bakgrunn av Nofima-rapport 2/2024 «Ferskfiskordningen – En ny evaluering», innspillmøte på Nor-Fishing 20. august 2024 og oversendt e-post fra NFD datert 3. juli 2024, har Vest-Finnmark Rådet og Øst-Finnmarkrådet valgt å avgi en felles høringsuttalelse.

Ferskfiskordningen (FFO) har blitt evaluert av Nofima for andre gang på få år, og evalueringen viser at ordningen fungerer etter hensikten. Dette er i tråd med de funn som ble avdekket i BDO-rapporten i 2018 (se vedlegg), der man kartla ringvirkninger og verdiskaping som følge av ferskfiskordningen. Rapporten viste at FFO bidrar med en verdiskaping på ca. 370 millioner kroner pr. år, noe som gir en direkte virkning på 650 årsverk i foredlingsindustrien. Med ringvirkninger i avledede virksomheter medberegnet øker dette tallet til 1070 i total sysselsettingseffekt. Rapporten viser også at det som hevdes om at ferskfiskordningen bare kommer bedrifter og fiskere i Finnmark til gode, ikke er korrekt. En rekke fartøyer og fiskeforedlingsanlegg fra hele Nord-Norge deltar i denne ordningen..

I den siste evalueringsrapporten fra Nofima foreslås noen få endringer, og fra vårt ståsted bør dette være uproblematisk å ta inn i FFO. Blant annet har Bearbeidingsutvalget foreslått at all fisk som omfattes av FFO skal gå til human konsum, hvor det vises spesielt til skate og andre

Øst-Finnmarkrådet og Vest-Finnmark Rådet er to interkommunale politiske råd, som organiserer alle de 16 kystkommunene i Finnmark: Alta, Berlevåg, Båtsfjord, Gamvik, Hammerfest, Hasvik, Lebesby, Loppa, Måsøy, Nesseby, Nordkapp, Porsanger, Sør-Varanger, Tana, Vadsø og Vardø kommune.

mindre kommersielle arter. Vi støtter utvalgets forslag, og anbefaler at dette tas inn som et krav i FFO.

Når det gjelder andre forslag som angår kvalitet og størrelse, anbefaler Vest-Finnmark Rådet og Øst-Finnmarkrådet at gjeldende lovverk benyttes. Gjennom å involvere Mattilsynet vil man ivareta kvalitetsaspektet. Når det kommer til innspill rundt størrelse på spesielt hyse, forventer våre to regionråd at Fiskeridirektoratet og Kystvakten gjennomfører de nødvendige kontroller for sikre at regelverket blir fulgt. Man må være tidlig ute med å stenge felt som har stort innslag av småfisk. Dersom det er enkeltaktører som bryter lovverket, forventer vi at myndighetene sanksjonerer disse.

Evalueringen til Nofima viser også at avsatt volum fort kan bli for lavt, noe som skaper følgende utfordringer:

- Man oppnår ikke den ønskede effekten med å sikre aktivitet ut hele året, der den helårlige aktiviteten bidrar til at ansatte i desember kan hente ut halv skatt på lønnen istedenfor halv lønn (permittering).
- Man oppnår ikke effekten der markeder som er avhengige av ferske produkter hver eneste dag, får ferske produkter produsert i Norge.

Vi ser at man i dag fra reguleringshold har valgt å sette prosent innblandingen lavt for å sikre at avsatt volum holder ut hele året. Som evalueringen viser, blir det da vanskelig å gjennomføre et praktisk fiskeri og man oppnår ikke ønsket effekt med FFO.

Våre to råd ønsker også å involvere den havgående flåten for å sikre ferskt råstoff til den helårlige industrien. Her viser vi til tidligere ordninger for havgående flåte som har fungert godt, samt plikt kommunenes forslag om at en andel av plikttrålernes kvoter skal avsettes til en ferskfiskordning for plikttrålerne (se eget vedlegg datert 08.02.21).

Det er også kommet forslag om bearbeidingsplikt på råstoffet som omfattes av FFO. Dette kan vi støtte, men det forutsetter at Fiskeridirektoratet, Mattilsynet, Kystvakten, Råfisklag og Tolletaten har tilstrekkelige med kontrollressurser.

Evalueringen fra Nofima viser også at man ved fangster i andre halvår kan oppleve bærekraftutfordringer i form av noe økt drivstofforbruk. Bærekraft har som kjent 3 dimensjoner; klima og miljø, økonomi og sosiale forhold. Vi vet fra den tidligere nevnte rapporten fra BDO at FFO bidrar til 360 helårlige arbeidsplasser (og dermed økt bosetting langs kysten), samt at verdiskapningen øker med over 300 millioner kroner.

Geografiske skeivfordeling av ressursene kommer som tidligere nevnt også opp som jevnlig moment i debatten til FFO. I dag landes råstoff til bearbeiding i Finnmark, der halvfabrikata fra denne produksjonen genererer aktivitet i Lofoten (både hos Lofotprodukter og Lerøys ferdigmatfabrikk i Stamsund). Herfra sendes en stor andel videre til Fiskcentralen eller Sjømathuset i Oslo for ytterligere prosessering. Så det som starter som bearbeiding i Finnmark, benyttes som innsatsfaktorer i videre bearbeiding i andre deler av landet.

Vi konkluderer med at FFO fungerer etter hensikten. Også for denne ordningen er det nå viktig at deltakerne og fiskerinæringen som helhet opplever forutsigbarhet. Vi ber derfor om at NFD (og Fiskeridirektoratet) klarer å samle seg om et volum og et oppstartstidspunkt som kan stå seg over tid, slik at man unngår justeringer etter årlige opp- og nedganger i totalkvotene.

Vest-Finnmark Rådet og Øst-Finnmarkrådet foreslår på bakgrunn av ovennevnte følgende;

- At det avsettes et fast volum til Ferskfiskordninga. Her bør det fastsettes et volum som sikrer at fartøy velger å rigge om og gå transportetappene til de aktuelle fiskefeltene, anslagsvis 15 000 tonn pr år.
- Oppstart fastsettes til 1. juli hvert år.
- Det må stilles kvalitetskrav til råstoffet som omfattes av Ferskfiskordninga, og vi kan støtte et krav om at råstoffet skal gå til humankonsum.
- For den havgående flåten som helhet foreslås det at 3000 av de foreslåtte 15000 tonn avsettes til Ferskfiskordning settes av til denne delen av fiskeflåten. Her må det settes like vilkår for gjennomføring.
- I tillegg foreslår våre to regionråd at NFD og Fiskeridirektoratet vurderer hvorvidt en andel av plikttrålernes samlede kvoter skal avsettes til en egen Ferskfiskordning for plikttrålerne, i tråd med pliktkommunenes forslag som ligger vedlagt.
- Krav om at 80 % av totalvolumet avsatt til Ferskfiskordninga skal gå til bearbeiding.

Alle forslagene betinger at kontrollmyndighetene klarer å kontrollere at kravene oppfylles, og man må sikre at disse besitter de nødvendige ressursene.

Eventuelle spørsmål eller henvendelser i sakens anledning kan rettes til våre to regionråd, og vi imøteser gjerne videre dialog i sakens anledning. Daglig leder Bente Olsen Husby i Vest-Finnmark Rådet kan også viderefremde henvendelser mottatt på mobil 90852916 eller e-post: bente.olsen.husby@hammerfest.kommune.no.

Hasvik/Nesseby, 30. august 2024

Med vennlig hilsen

Jan Morten Hansen (s)
Rådsleder
Vest-Finnmark Rådet

Wenche Pedersen (s)
Rådsleder
Øst-Finnmarkrådet

Vedlegg:

- Pliktkommunenes forslag til endringer i Leveringspliktforskriften, 08.02.2024
- BDO-rapport angående Ferskfiskordningen, Verdiskaping og ringvirkninger, 01.11.2018

Kopi:

Fiskeridirektoratet v/fiskeridirektør Frank Bakke-Jensen
Finnmarksbenken og Tromsbenken på Stortinget
Statsforvalteren i Troms og Finnmark v/statsforvalter Elisabeth Aspaker
Finnmark fylkeskommune v/fylkesordfører Hans-Jacob Bønå
Troms fylkeskommune v/fylkesordfører Kristina Torbergesen

Øst-Finnmarkrådet og Vest-Finnmark Rådet er to interkommunale politiske råd, som organiserer alle de 16 kystkommunene i Finnmark: Alta, Berlevåg, Båtsfjord, Gamvik, Hammerfest, Hasvik, Lebesby, Loppa, Måsøy, Nesseby, Nordkapp, Porsanger, Sør-Varanger, Tana, Vadsø og Vardø kommune.